

[Bekijk deze nieuwsbrief in uw browser.](#)

ECI "Red bijen en boeren"

Na het zeer succesvolle 'European Citizens Initiative' (ECI) over Glyfosaat, is nu een nieuw ECI gestart "Red bijen en boeren". Als er voldoende handtekeningen verzameld worden (1 miljoen in de EU en 7 landen moeten hun quota halen), moet de Europese Commissie reageren, zo nodig met wetgeving. Dat is in geval van Glyfosaat gebeurd, met als gevolg dat de industrie in 2021 alle toxiciteitstesten vooraf moet melden (en dus niet 10 doen en

de gunstige selecteren) en worden alle studies van de industrie openbaar (en kunnen onafhankelijke wetenschappers meekijken of er niet gemanipuleerd is). De nationale instituten hebben namelijk geen capaciteit om alles te lezen en vertrouwen op samenvattingen, gemaakt door de industrie.

Bij de ECI "Red bijen en boeren" zijn de doelen 80% reductie van bestrijdingsmiddelen in 2028 en een volledige uitfasering in 2035, herstel van de biodiversiteit en hulp voor boeren bij de omschakeling naar een landbouw zonder synthetische bestrijdingsmiddelen. Begin oktober waren ruim 380.000 handtekeningen verzameld en vier landen hebben hun quota al gehaald (Duitsland, België, Oostenrijk en Roemenië). Wat is nog nodig?

- 618.000 handtekeningen én 3 landen die hun quota halen.
- Ook in Nederland zijn nog flink wat handtekeningen nodig.

Dus teken a.u.b. deze belangrijke petitie: <https://www.pan-netherlands.org/>

Luchtverontreiniging met pesticiden

Veel giftige pesticiden en hun afbraakproducten verspreiden zich in angstaanjagende mate via de lucht naar steden en nationale parken, blijkt uit [Duits onderzoek](#). De risico's voor gezondheid en biodiversiteit zijn niet te overzien. In dit recente onderzoek werden maar liefst 138 verschillende pesticiden gevonden. De herbiciden glyfosaat, pendimethalin, prosulfocarb, terbutylazin und metolachloor werden het meest gevonden. De onderzoekers roepen op tot een onmiddellijk verbod van deze vijf pesticiden, een einde aan het gebruik van synthetische pesticiden tegen 2035 en compensatie voor biologische boeren. Voor deze studie "Pesticide belasting van lucht" werd van maart tot november 2019 de belasting van lucht op 163 locaties, verdeeld over heel Duitsland, onderzocht. De locaties lagen binnen een straal van minder dan 100 tot meer dan 1000 meter van potentiële pesticide bronnen, in steden en op het platteland, in conventionele en biologische landbouwgebieden en in verschillende beschermde natuurgebieden. In alle 163 locaties werd glyfosaat gevonden, zowel in natuurgebieden als in gebieden met grootschalige biologische landbouw. De meest pesticiden werden in Noord-Duitsland gevonden.

Bestrijdingsmiddelenbeleid tot 2030

De visie 2030 en het [uitvoeringsplan](#) van Minister Schouten van landbouw is veel papier en weinig inhoud. Ze spreekt over een 'paradigmaverandering', maar die is in het plan helemaal niet terug te vinden. Daarom heeft PAN Nederland in [een brief](#) Kamerleden opgeroepen om te eisen dat minister Schouten het uitvoeringsprogramma herschrijft en daarbij Europese doelstellingen expliciet opneemt.

Het uitvoeringsprogramma is 'business-as-usual' met bestrijdingsmiddelen als basis voor de landbouw en filosofieën over genetisch gemanipuleerde gewassen (Crispr-CAS) die voor weerbare rassen moeten zorgen. Geen enkel teken van een U-bocht. Ook is het merkwaardig dat het plan dan nog wel drie strategische doelen heeft, maar dat de maatregelen ontbreken om die doelen te bereiken. De vernietigende 'Tussenevaluatie' van het Planbureau uit 2019 (5 van de 6 doelen van een vorig plan niet gehaald) nopen de Minister blijkbaar ook niet tot maatregelen. Het meest bijzondere is dat reductiedoelstellingen voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen ontbreken, die had het ministerie van landbouw al op basis van Richtlijn 128/2009 in plannen moeten opnemen (het ministerie is dus in overtreding). En het plan negeert de nieuwe plannen van Europees Commissaris Timmermans om het gebruik met 50% te verminderen in 2030. Hetzelfde geldt voor de doelstelling om in 2030 25% van het areaal biologisch te telen. Het thema 'biologische landbouw' komt zelfs in het programma niet voor.

Ctgb, de vriend van de industrie

PAN Nederland heeft een bezwaarschrift ingediend bij het Ctgb (College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen) tegen de toelating van het middel [Ascernity](#). Het middel is aangevraagd door Syngenta en bevat een cocktail van 2 zeer schadelijke actieve stoffen. Het zijn de schimmelbestrijdingsmiddelen difenoconazool en benzovindiflupyr. Beide zijn “candidates of substitution” vanwege hun zeer slecht afbreekbare en giftige eigenschappen en moeten vervangen worden door veiliger methoden. Het toelatingscollege, het Ctgb, moet in dergelijke gevallen een ‘vergelijkende toets’ uitvoeren. Ze heeft echter bij die toets niet gekeken naar beschikbare niet-chemische technieken en klakkeloos de beweringen van Syngenta overgenomen. Alternatieven bestaan er voldoende voor de schimmelproblemen. Golf Ockenburgh golft al 7 jaar zonder chemische [schimmelmiddelen](#) met cultuurmaatregelen als grassoorten die bestand zijn tegen deze schimmels en goede bemesting en bewatering. Niet-chemische methoden zoals [UV-licht](#) zijn ook een optie. De golfsector heeft bovendien in 2015 zelf met de overheid een “Green Deal” gesloten om in 2020 gifvrij te [golfen](#). Het Ctgb heeft dus 5 jaar achterover geleund en wil deze gifstoffen blijven gebruiken als uitzonderingsregel. Het meest verbijsterend is dat een deel van de toelating gaat over toepassingen (op golfvelden) die verboden zijn in

Nederland en dat het middel waarschijnlijk niet eens in Nederland verkrijgbaar zal zijn. Het lijkt erop dat de industrie het Ctgb gebruikt omdat het zo weinig eisen stelt, om vervolgens Ascernity op de markt te brengen in landen met meer afzet.

‘Bescherming’ van bijen

Bijen worden niet of nauwelijks beschermd tegen bestrijdingsmiddelen. Dat komt onder meer doordat de wettelijk verplichte testen en de risicoanalyse ontwikkeld zijn door de industrie zelf, de industrie schrijft z'n eigen regels. Door alle commotie over bijen werd de Europese Voedselautoriteit EFSA in 2013 gemachtigd een wetenschappelijk richtsnoer voor bijenbescherming te ontwikkelen, en de oude van de industrie te vervangen. EFSA vond toen dat er ten gevolge van het gebruik van bestrijdingsmiddelen 7% van de bijen extra mochten sterven. Een cadeautje voor de industrie. Maar dat was niet genoeg. De industrie startte een enorme bang-maak campagne met de stelling dat 60% van alle bestrijdingsmiddelen zouden verdwijnen met het nieuwe EFSA richtsnoer. Veel Europese landen, ook Nederland, hechtten geloof aan het industrie-betoog en eisten meer

‘acceptabele’ bijen sterfte. Het Europees parlement daarentegen stemde in grote meerderheid in met het EFSA richtsnoer. EFSA is nu opnieuw gemachtigd een richtsnoer te ontwikkelen in nauwe samenspraak met de Commissie. Er is nu een methode gekozen achter gesloten deuren, al met steun van de meerderheid van landen, waarbij met een model de ‘natuurlijke achtergrondsterfte’ wordt berekend. Deze ‘natuurlijke achtergrondsterfte’ is echter helemaal niet natuurlijk, en ligt op het niveau van sterfte dat al veroorzaakt wordt door de industriële landbouw. Deze methode heeft geen wetenschappelijke basis en geeft de landen de kans voor elk percentage sterfte te kiezen dat de ministeries van landbouw nuttig vinden zodat de toelating van bestrijdingsmiddelen niet gestoord wordt. PAN Nederland en collega-organisaties verzetten zich uiteraard met [hand en tand](#).

Parkinson vereniging

Sinds enige tijd bestaat de [Parkinson vereniging](#) die de belangen verdedigt van patiënten. Een kleine 90 mensen die zich bij de vereniging hebben aangemeld denken dat hun ziekte

komt van contact met bestrijdingsmiddelen. Bewijs is uiteraard moeilijk te leveren maar veel mensen die zich aanmelden (56%) werkten met bestrijdingsmiddelen of woonden in intensieve bollen/sierteeltgebieden (26%). In Frankrijk is er al veel langer aandacht voor de relatie van [bestrijdingsmiddelen en Parkinson](#). De vereniging probeert aan preventie te doen door actief te lobbyen tegen bestrijdingsmiddelen als Mancozeb en Glyfosaat, die ervan verdacht worden Parkinson te bevorderen. Ook is het de bedoeling met zuster organisaties in Europa krachten te bundelen, zo mogelijk met meer soorten chronische ziektes. De Nederlandse regering heeft in maart 2020 zelfs een brief gestuurd naar de Europese Commissie om meer aandacht te vragen voor neurologische ziekten zoals Parkinson als gevolg van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. De Commissie heeft nog niet gereageerd. Van belang is daarbij dat er nu niet standaard een verplichte test aan de industrie is opgelegd over neurotoxiciteit. Met de huidige toegelaten pesticiden lopen we dus een risico. Dat is vooral zorgwekkend voor het ontwikkelende kind dat als gevolg van blootstelling aan pesticiden in het latere leven mogelijk [neurologische aandoeningen](#) blijkt te hebben zoals ADHD, IQ-schade, motoriek problemen ed.

Verbod op export verboden middelen

In de Europese Unie zijn vele bestrijdingsmiddelen verboden omdat na 10 of 20 jaren gebruik blijkt dat ze voor mens en/of natuur veel giftiger zijn, dan de industrie ons heeft doen geloven. Men zou verwachten dat de productie van die gevaarlijke en verboden middelen gestopt wordt. Niets is echter minder waar. De verkoop van pesticiden is helaas een lucratieve handel. Volgens de FAO, genereerde de wereldwijde handel in pesticiden in 2017 meer dan 34 miljard dollar aan [inkomsten](#). Drie in Europa gevestigde producenten van pesticiden hebben 54% van de wereldmarkt in handen: ChemChina , incl. Syngenta & Adama, Bayer Crop Science, incl. Monsanto, en Basf.

Vele van in de EU verboden en geëxporteerde middelen zijn geclassificeerd als zeer gevaarlijke [pesticiden](#) (Highly Hazardous Pesticiden, HHPs). En een klein deel van de HHPs, zoals o.a. DDT of Dieldrin, vallen onder het [Verdrag van Rotterdam](#) en de Stockholm Conventie inzake de procedure van voorafgaande geïnformeerde toestemming voor bepaalde gevaarlijke chemicaliën en pesticiden in de internationale handel ([PIC](#): Prior Informed Consent). D.w.z. dat het land van import over het gevaar van deze stoffen geïnformeerd moet worden en toestemming van import moet geven. Deze "PIC" stoffen zijn voor mens en milieu gevaarlijk en zijn zeer persistent.

Het merendeel van de in de EU verboden middelen wordt zonder veel bureaucratie geëxporteerd naar Aziatische, Afrikaanse, Zuid-Amerikaanse of Oost-Europese landen waar de regelgeving zwak is en de risico's hoog zijn. In 2018 gebruikte Brazilië meer dan 60.000 ton zeer gevaarlijke pesticiden die in de Europese Unie verboden zijn.

Nu het goede nieuws: op 14 oktober 2020 maakte Zwitserse Federale Raad in een persbericht bekend, dat vanaf 2021 een exportverbod geldt voor vijf pesticiden, die in Zwitserland al lang verboden waren vanwege de risico's voor de gezondheid en het [milieu](#). Hiermee geeft Zwitserland een belangrijk signaal af voor internationale inspanningen om een einde te maken aan dubbele standaarden in de pesticiden handel tussen landen. Bovendien is dit een onmiskenbaar signaal aan de industrie en de Europese Unie: het moet wereldwijd zeer giftige pesticiden van de markt halen.

EEA: Landbouw belangrijkste oorzaak biodiversiteitsverlies EU

Europese natuur holt nog steeds achteruit. Dat is de conclusie van het rapport 'Staat van de Natuur in de EU' dat het Europees Milieu Agentschap (EEA, European Environmental Agency) op 19 oktober jl. heeft uitgebracht. Het EEA onderzocht de ontwikkeling van de biodiversiteit over de periode 2013-2018. Enkele conclusies: een kwart van de wilde dieren in Europa wordt met uitsterven bedreigd, 80 procent van de leefgebieden staat er matig tot slecht voor, een derde van de dier- en plantensoorten gaat achteruit. Bij slechts 6 procent van de soorten is de instandhouding verbeterd, voor 60 procent is die matig tot ongunstig. De oorzaken liggen volgens het EEA bij niet-duurzame land- en bosbouw, verstedelijking en milieuvervuiling. Landbouw wordt met 21 procent van de gevallen het vaakst gemeld als oorzaak van de verslechtering van habitats. Vooral het langdurige en grootschalige gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen heeft volgens de EEA geleid tot verlies van biodiversiteit. Om het tij te keren zijn extra maatregelen hard nodig, stelt de EEA. Het agentschap vestigt zijn hoop op de Europese Green Deal, waarin een

nieuwe aanpak voor een verbeterde biodiversiteit in 2030 zijn opgenomen.

Zie ook: <https://www.mo.be/nieuws/europese-natuur-erbarmelijke-staat>

Link naar rapport: <https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020>

De kringloop van geëxporteerde zeer gevaarlijke pesticiden

Geëxporteerde en in de EU verboden pesticiden komen weer in de EU terug als residuen op groenten en fruit.

PAN Europe heeft een [onderzoek](#) uitgevoerd om erachter te komen of in de EU verboden pesticiden (volgens 1107/2009 en PIC-wetgeving) worden aangetroffen in voedsel dat op de EU-markt wordt verkocht, met behulp van de officiële EU monitoring [gegevens](#) van residuen bestrijdingsmiddelen in levensmiddelen. In 5811 voedselmonsters (6,2% van alle geteste monsters) werden 74 pesticiden - die in de EU verboden zijn voor gebruik vanwege gezondheids- en milieuproblemen - als residuen aangetroffen in merendeel plantaardige producten (75,2%).

Exotisch fruit dat in Europa wordt verkocht, zoals guaves (85%), gojibessen (55%), broodvruchten (42%) en cherimoya's (40%) staan bovenaan de lijst, samen met thee (37%), peperkorrels (29 %) en korianderblaadjes (25%).

Een recente studie door [Public Eye](#) en Greenpeace Unearthed onthulde dat 41 verboden pesticiden in 2018 voor export uit de EU waren aangemeld, voornamelijk uit 7 landen. Uit het onderzoek van PAN Europe blijkt dat ten minste 22 daarvan zijn teruggekeerd naar de EU omdat ze werden aangetroffen in voedsel dat op de Europese markt werd geconsumeerd. 19 daarvan werden voornamelijk aangetroffen in geïmporteerd voedsel. De praktijken van een paar firma's die door de productie en verkoop van gevaarlijke pesticiden de menselijke gezondheid en de biodiversiteit wereldwijd in gevaar brengen, moeten onmiddellijk worden gestopt.

EEA: Landbouw belangrijkste oorzaak biodiversiteitsverlies EU

, Europese natuur holt nog steeds achteruit. Dat is de conclusie van het rapport 'Staat van de Natuur in de EU' dat het Europees Milieu Agentschap (EEA, European Environmental Agency) op 19 oktober jl. heeft uitgebracht. Het EEA onderzocht de ontwikkeling van de biodiversiteit over de periode 2013-2018. Enkele conclusies: een kwart van de wilde dieren

in Europa wordt met uitsterven bedreigd, 80 procent van de leefgebieden staat er matig tot slecht voor, een derde van de dier- en plantensoorten gaat achteruit. Bij slechts 6 procent van de soorten is de instandhouding verbeterd, voor 60 procent is die matig tot ongunstig. De oorzaken liggen volgens het EEA bij niet-duurzame land- en bosbouw, verstedelijking en milieuvervuiling. Landbouw wordt met 21 procent van de gevallen het vaakst gemeld als oorzaak van de verslechtering van habitats. Vooral het langdurige en grootschalige gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen heeft volgens de EEA geleid tot verlies van biodiversiteit. Om het tij te keren zijn extra maatregelen hard nodig, stelt de EEA. Het agentschap vestigt zijn hoop op de Europese Green Deal, waarin een nieuwe aanpak voor een verbeterde biodiversiteit in 2030 zijn opgenomen.

Zie ook: <https://www.mo.be/nieuws/europese-natuur-erbarmelijke-staat>

Link naar rapport: <https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020>

Nieuws uit de media

Serie artikelen over bestrijdingsmiddelen, o.a. Het Schone Oosten in de Gelderlander:

- [Nederland exporteert massaal verboden pesticiden](#) in thee en tomaten komen ze weer terug. 6 oktober 2020.
- [Pesticiden mogelijk gevaarlijker dan gedacht](#) groot onderzoek naar risico's. 16 oktober 2020.
- [Verzet tegen landbouwgif in Oost-Nederland groeit](#) maar pas als je er dood aan gaat wordt het verboden (inclusief 4 video's). 17 oktober 2020.
- [Hoogleraar Violette Geissen gaat aantonen dat er met pesticiden écht veel mis is](#) 'It's time for change'. 18 oktober 2020.
- [Pesticiden? Het kan echt ook zonder](#) laat boer John Arink uit Lieveelde zien. 21 oktober 2020.

- [Toegelaten pesticiden zijn veilig](#) zegt het Ctgb. 'Maar 100% veilig bestaat niet'. 22 oktober 2020.
- [Het Kippenexperiment](#). Onderzoeker: 'Na chantage paste ik conclusie over biolog. 22 oktober 2020.
- [Uitzending ZEMBLA](#) Het kippenexperiment. 16 en 29 oktober 2020

Copyright © 2020 PanPan, All rights reserved.

You are receiving this email because you opted in via our website.

Our mailing address is:

PanPan
Address 1
Wijchen, Ge 6601 aa
Netherlands

[Add us to your address book](#)

Want to change how you receive these emails?
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).

Grow your business with **mailchimp**